

BOSNA I HERCEGOVINA

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

FEDERALNO MINISTARSTVO FINASIJA/FINANCIJA

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O DODIJELJENOJ DRŽAVNOJ POMOĆI U FEDERACIJI BIH ZA 2020. GODINU

Sarajevo, maj 2021. godine

Sadržaj

UVOD	2
1. IZVJEŠTAJ O DODIJELJENOJ DRŽAVNOJ POMOĆI U FEDERACIJI BiH U 2020. GODINI 5	
1.1. Metodologija za izradu Godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Federaciji BiH 6	
2. DODIJELJENA DRŽAVNA POMOĆ U FEDERACIJI BiH ZA 2020. GODINU	8
1.1. Državna pomoć dodijeljena u Federaciji BiH po federalnim budžetskim korisnicima i kantonima za 2020. godinu.....	8
2.2. Državna pomoć Federacije BiH po federalnim budžetskim korisnicima i kantonima za razdoblje 2018. - 2020.....	10
2.3. Državna pomoć Federacije BiH u odnosu na BDP	12
2.4. Ukupno dodijeljena državna pomoć u FBiH po kategorijama/vrstama	13
2.5. Ukupno dodijeljena državna pomoć Federacije BiH po vrsti	16
2.6. Struktura dodijeljene državne pomoći Federacije BiH za 2020.	17
2.6.1. Struktura horizontalne državne pomoći Federacije BiH za 2020.....	18
2.6.2. Struktura vertikalne državne pomoći Federacije BiH za 2020.	18
ZAKLJUČNA RAZMATRANJA.....	19

UVOD

Zaključenjem međunarodnog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između Bosne i Hercegovine (BiH) i Evropske unije (EU), odnosno Privremenog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima, BiH je preuzela obvezu da će dodjelu državne pomoći provoditi u skladu na načelima Europske unije.

U svrhu izvršavanja preuzetih obveza iz međunarodnih sporazuma, usvojen je Zakon o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini¹ (u daljem tekstu: Zakon), kojim su uređeni opći uvjeti za dodjelu državne pomoći, kontrola dodjele i korištenja iste, odobravanje i povrat nezakonito dodjeljenje državne pomoći. Ovim Zakonom su definirana i tijela nadležna za primjenu i provođenje njegovih odredbi u skladu sa pravilima EU, prije svega Vijeće za državnu pomoć BiH nadležno za kontrolu državne pomoći, potom Vijeće ministara BiH, Vlada Federacije BiH, Vlada Republike Srpske i Vlada Brčko Distrikta putem svojih nadležnih tijela.

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine je na 8. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 15, 19. i 20. maja 2020. godine, i na 8. sjednici Doma naroda, održanoj 25. juna 2020. godine, usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Izmjena zakona)².

U smislu ovog Zakona, državna pomoć je svaki stvarni ili potencijalni javni rashod ili umanjeno ostvarenje javnog prihoda, postojećeg, planiranog ili potencijalnog, koju može dodijeliti ili planirati, izravno ili neizravno, davatelj državne pomoći, u bilo kojem obliku, čime se narušava ili postoji opasnost od narušavanja konkurencije na tržištu stavljanjem u povoljniji položaj određenih privrednih subjekta, proizvodnje ili trgovine određenih proizvoda ili pružanje određenih usluga, ukoliko to utječe na ispunjavanje međunarodnih obveza BiH iz ove oblasti.

Davaoci državne pomoći su BiH, FBiH, RS, BD BiH, kantonalne, gradske i općinske uprave putem ovlaštenih pravnih lica koja dodjeljuju ili upravljaju državnom pomoći.

Korisnici državne pomoći su privredni subjekti koji obavljaju privrednu djelatnost sudjelujući na tržištu putem proizvodnje ili trgovine robe i/ili usluga.

Program državne pomoći podrazumijeva svaki akt na osnovu kojeg se mogu, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, dodjeljivati pojedinačne pomoći korisnicima koji su utvrđeni u aktu na općenit i apstraktan način, te svaki akt na temelju kojeg se pomoć koja nije povezana s određenim projektom može dodijeliti jednom korisniku ili više njih na neodređeno razdoblje i/ili u neodređenom iznosu.

¹ Službeni glasnik BiH, brj 10/12 od 07. Februara 2012. God.

² Službeni glasnik BiH", broj 39/20

Pojedinačna državna pomoć je pomoć koja se ne dodjeljuje na temelju programa pomoći i svaka pomoć koja podliježe obavezi prijave, a dodjeljuje se na temelju programa pomoći.

Obzirom da usklađivanje predstavlja kontinuiran proces, Vlada FBiH je usvojila sljedeće podzakonske akte iz oblasti državne pomoći:

- Uredba o načinu i procedurama prijavljivanja državne pomoći u FBiH³,
- Uredba o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u FBiH⁴,
- Uredba o uvjetima za dodjelu državne pomoći u obliku naknade za obavljanje i izvršenje javnih usluga gospodarskim subjektima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg ekonomskog interesa⁵,
- Uredba o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne pomoći u FBiH⁶,
- Uredba o uvjetima i postupku za dodjelu pomoći male vrijednosti – *de minimis*⁷.

S obzirom da je 2020. godina obilježena krizom izazvanom pandemijom, EU je prepoznala potrebu proširenja državne pomoći koja će pomoći oporavak privrednih subjekata te utjecati na stabilizaciju ekonomije države u cijelosti. U tu svrhu izrađeni su dokumenti Privremeni okvir za mjere državne pomoći u svrhu podrške privredi u aktuelnoj pandemiji Covid-19⁸, izmjena istog⁹ i Koordinisani ekonomski odgovor na pandemiju Covid-19¹⁰.

S obzirom da se navedenim okvirom propisuje da dozvoljena državna pomoć predstavlja pomoć za naknadu materijalne štete uzrokovane prirodnim nepogodama ili drugim izvanrednim okolnostima, i s obzirom da je Evopska komisija zauzela stav da se pandemija COVID19 smatra „neobičajenim događajima izvan kontrole države“, isto omogućuje privrednim subjektima korištenje proširenih mjera za saniranje posljedica krize izazvane pandemijom, kao što su izdaci za zdravstvenu zaštitu.

Istim okvirom se propisuju viši pragovi intenziteta i iznosa državne pomoći, odnosno ukupan iznos pomoći po privrednom subjektu ne može preći iznos od 800.000 €, uz preporuku korištanja preciznih instrumenata kojim se najmanje narušava konkurencija.

³ Službene novine FBiH, broj 104/13

⁴ Službene novine FBiH, broj 41/15

⁵ Službene novine FBiH, broj 27/18

⁶ Službene novine FBiH, broj 27/18

⁷ Službene novine FBiH, broj 27/18

⁸ Službeni list Evropske unije, serija C, broj 0911, od 20.03.2020

⁹ Službeni list Evropske unije, serija C, broj 112 I, od 04.04.2020.

¹⁰ COM (2020) 112 final, od 13.03.2020

Ekspertni tim Projekta "Podrška Savjetu/Vijeću za državnu pomoć BiH", izradio je "Priručnik o primjeni pravila državne pomoći u kontekstu pandemije Covid-19" sa rokom primjene do 31.12.2020. godine, kojim se daju detaljne smjernice o mjerama državne pomoći koje se mogu koristiti za otklanjanje poremećaja izazvanih pandemijom.

U skladu sa pravilima EU o državnoj pomoći, odnosno u skladu sa prethodno navedenim dokumentima, Vijeće za državnu pomoć BiH je u aprilu 2020. godine izdalo "Obavještenje o primjeni Zakona o sistemu državne pomoći u BiH u aktuelnoj situaciji izazvanoj pandemijom virusa Covid-19"¹¹. Cilj ovog dokumenta je dodjeljivanje državne pomoći privrednim subjektima na brz i efikasan način usklađen sa zakonom.

¹¹ 95. Sjednica Vijeća za državnu pomoć BiH održanoj 22.04.2020.

1. IZVJEŠTAJ O DODIJELJENOJ DRŽAVNOJ POMOĆI U FEDERACIJI BiH U 2020. GODINI

Pravni osnov za izradu Godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći sadržan je u Zakonu o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini i Uredbi o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u FBiH.

Izvještaj se zasniva na podacima koji su prikupljeni od davalaca državne pomoći i sastavljen je u skladu sa važećim zakonodavstvom, koje sumira klasifikacije i propise izvještavanja u Evropskoj uniji (EU).

Godišnji izvještaj sadrži:

- uvodni dio sa metodologijom i principima izrade,
- pregled ukupnog iznosa dodjeljene državne pomoći,
- analizu ukupne dodjeljene državne pomoći,
- pregled državne pomoći prema namjeni,
- pregled državne pomoći prema vrstama i
- očekivane i ostvarene efekte dodjeljene državne pomoći.

Za potrebe izrade Godišnjeg izvještaja za 2020. godinu popunjene propisane obrasce je dostavilo 8 kantona sa pripadajućim općinama, 6 ministarstava Federacije BiH, a ostali kantoni kao i ostala ministarstva i drugi organi uprave su dostavili informacije da u svojoj aktivnosti za 2020. godinu nisu dodjeljivali sredstva koja se odnose na državnu pomoć.

Godišnji izvještaj državne pomoći u Federaciji BiH je analitički pregled dodjeljene državne pomoći u 2020. godini po davaocima pomoći, oblicima i instrumentima pomoći kao i uporedni podaci za odnos sa BDP i brojem stanovnika u Federaciji BiH.

U 2020. godini u Federaciji BiH dodijeljena je državna pomoć u ukupnom iznosu od **289.203.200 KM** ili **147,87 miliona €**, uključujući i dodijeljenu državnu pomoć u oblasti poljoprivrede. Učešće državne pomoći u bruto domaćem proizvodu Federacije BiH, (u daljem tekstu: BDP FBiH) iznosi oko **1,29%**.

Dodijeljena državna pomoć (bez poljoprivrede) za 2020. godinu iznosi **177.233.815 KM** ili **90,62 milion €**.

U 2020. godini dodijeljen je iznos od 330.000 KM ili 0,17 mil. € **državne pomoći za promoviranje regionalnog razvoja**, što je učešće od 0,11% u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći za predmetnu godinu.

Horizontalna državna pomoć, odnosno pomoć za privredu u 2020. godini je dodijeljena u visini od **23.388.502 KM** ili **11,9 mil. €**, što je **8,1 %** svih dodijeljenih državnih pomoći.

Vertikalna državna pomoć, odnosno pomoć sektoru proizvodnje čelika za 2020. god. iznosi **61.760.004 KM** ili **31,6 mil. €**, što je učešće od **21,4 %** u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći za 2020. god.

Državna pomoć male vrijednosti (de minimis državna pomoć) se dodijeljuje u iznosu do 200.000 € po jednom korisniku, u toku tri fiskalne godine, i polazi od pretpostavke da taj iznos ne utiče na trgovinu, odnosno ne narušava ili ne prijeti da naruši tržišnu konkurenciju. Ova kategorija državne pomoći dodijeljena je u 2020. godini u iznosu od **48.255.313 KM** ili **24,7 mil. €**, što čini učešće iste u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći za 2020. godinu od **16,7%**.

Oblik državne pomoći je i naknada za **pružanje usluga od općeg ekonomskog interesa**, odnosno usluga od posebne važnosti za građane kojima se svim korisnicima /građanima osigurava usluga pod jednakim, stabilnim uvjetima, odnosno pristupačnim cijenama, stalnim kvalitetom i dostupnosti, a koje se najčešće dodjeljuju u sektoru saobraćaja, poštanskih usluga, usluga električne energije i sl. Državna pomoć za navedene usluge u 2020. god. dodijeljena je u iznosu od **43.500.000 KM** ili **22,2 mil. €**, što čini učešće ove državne pomoći u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći za 2020. godinu od **15,4%**.

Državna pomoć u sektoru poljoprivrede, za 2020. god. dodijeljena je u visini od **111.969.382 KM** ili **57,2 miliona €** što je učešće od **38,7%** u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći za 2020. godinu.

Nadležna ministarstva za poslove u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva dostavljaju samo podatke o ukupno dodijeljenim iznosima državne pomoći za navedene oblasti, bez podataka o pojedinačnim iznosima.

1.1. Metodologija za izradu Godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Federaciji BiH

Godišnji izvještaj za 2020. godinu, je sačinjen u skladu sa odredbama Uredbe o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u FBiH (u daljnjem tekstu Uredba)¹², usklađenoj sa propisima u Evropskoj uniji u oblasti izvještavanja o dodijeljenoj državnoj pomoći. Uredbom se uređuje metodologija izrade Godišnjeg izvještaja, rokovi za dostavljanje podataka te sadržaj istih.

¹² Službene novine FBiH, broj 41/15

Navednom uredbom propisana je metodologija izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u FBiH, rokovi za dostavljanje podataka za izradu godišnjeg izvještaja, te sadržaj podataka izvještaja.

Budžetski korisnici svih nivoa vlasti kao davaoci državne pomoći, imaju obvezu podatke neophodne za izradu Godišnjeg izvještaja, dostaviti Organu za provođenje, odnosno Federalnom ministarstvu finansija, najkasnije do 30. aprila tekuće godine za prethodnu godinu.

Podaci za izradu Godišnjeg izvještaja se dostavljaju u pisanoj i elektronskoj formi na propisanom Obrascu za praćenje i ex post kontrolu državne pomoći koji sadrži podatke o davaoci državne pomoći, datum odluke o dodjeli iste, podatke o korisniku državne pomoći, te oblik i instrumente pomoći.

Organ za provođenje je dužan izvršiti konsolidiranje svih dobivenih Obrazaca za praćenje državne pomoći od strane federalnih organa uprave, kantonalnih ministarstava financija i ostalih davaoca državne pomoći i sačiniti Godišnji izvještaj.

Za potrebe izrade Godišnjeg izvještaja, ovisno od cilja i iznosa dodijeljene državne pomoći, ista je razvrstana prema sljedećim oblicima pomoći:

- 1) **Državna pomoć za promoviranje regionalnog razvoja**
- 2) **Horizontalna državna pomoć:**
 - državna pomoć malim i srednjim privrednim subjektima;
 - državna pomoć sa sanaciju i restrukturiranje privrednih subjekata u teškoćama;
 - državna pomoć za zapošljavanje zaposlenika koji se teže zapošljavaju ili sa invaliditetom;
 - državna pomoć za zaštitu životne sredine;
 - državna pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije;
 - državna pomoć za usavršavanje;
 - državna pomoć u obliku rizičnog kapitala;
 - državna pomoć u oblasti kulture;
- 3) **Vertikalna državna pomoć - pomoć posebnim sektorima:**
 - državna pomoć u sektoru proizvodnje čelika;
 - državna pomoć privrednim subjektima u sektoru vađenja uglja;
 - državna pomoć u sektoru saobraćaja;
 - državna pomoć u oblasti javnih medija
- 4) Državna pomoć **male vrijednosti** (*de minimis* državna pomoć).

2. DODIJELJENA DRŽAVNA POMOĆ U FEDERACIJI BIH ZA 2020. GODINU

Pregled dodijeljenije državne pomoći po kantonima, federalnim ministarstvima, oblicima i vrstama te instrumentima, kao i uporedni pregled dodijeljene državne pomoći za posljednje tri godine, čine sastavni dio Izvještaja i isti su dati u nastavku teksta.

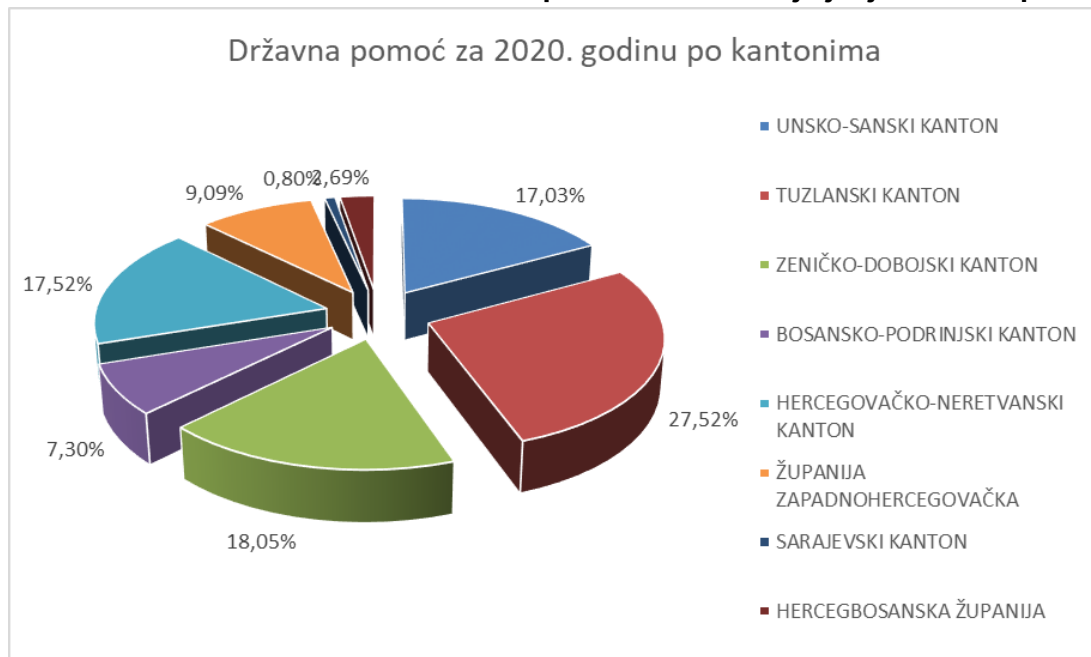
1.1. Državna pomoć dodijeljena u Federaciji BiH po federalnim budžetskim korisnicima i kantonima za 2020. godinu

Pregled ukupno dodijeljene državne pomoći bez iznosa državne pomoći za poljoprivredu po kantonima FBiH dat je sljedećoj tabeli i grafikonu:

Tabela 1. Ukupno dodijeljena državna pomoć po kantonima u FBiH za 2020. godinu

Rbr.	Kanton	2020		Učešće u ukupnom iznosu
		Iznos KM	Iznos MIL €	%
1	UNSKO-SANSKI KANTON	5.739.713	2,93	17,03%
2	ŽUPANIJA POSAVSKA	0	0,00	0,00%
3	TUZLANSKI KANTON	9.273.071	4,74	27,52%
4	ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON	6.081.915	3,11	18,05%
5	BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON	2.458.576	1,26	7,30%
6	SREDNJOBOSANSKI KANTON	0	0,00	0,00%
7	HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON	5.903.742	3,02	17,52%
8	ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA	3.064.749	1,57	9,09%
9	SARAJEVSKI KANTON	271.088	0,14	0,80%
10	HERCEGBOSANSKA ŽUPANIJA	905.502	0,46	2,69%
UKUPNO		33.698.356	17,23 €	100,00%

Grafikon 1. Učešće kantona FBiH u ukupnom iznosu dodijeljenije državne pomoći

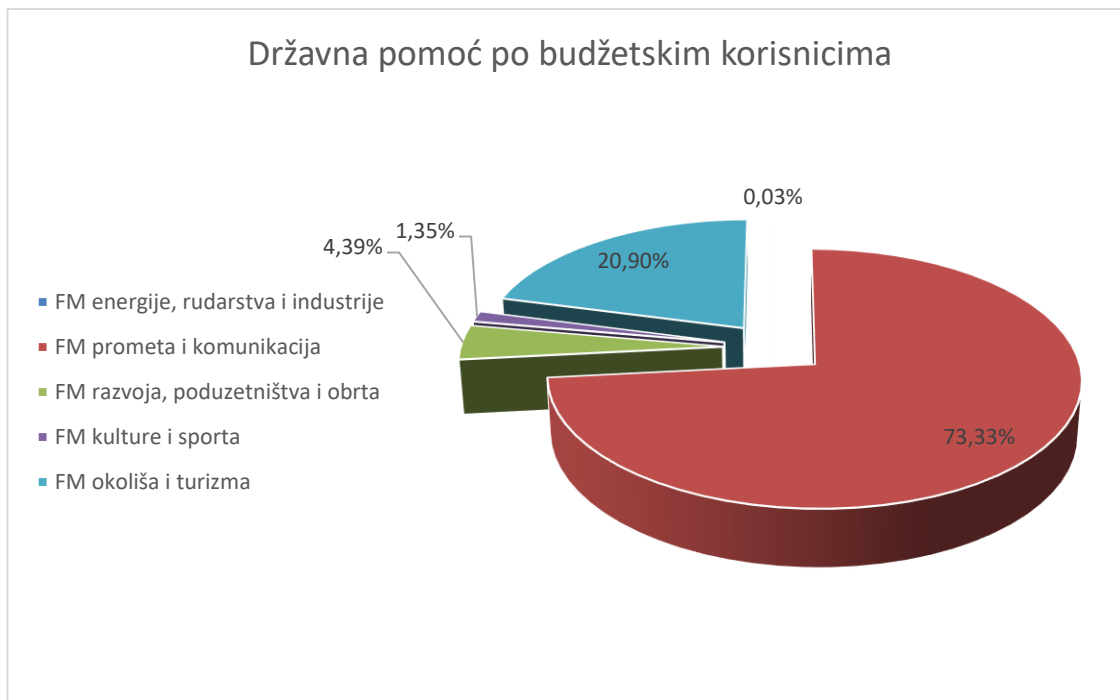

Pregled ukupno dodijeljene državne pomoći po federalnim ministarstvima bez iznosa državne pomoći za poljoprivredu dat je u sljedećoj tabeli i grafikonu:

Tabela 2. Ukupno dodijeljena državna pomoć po federalnim ministarstvima u 2020. god. - bez iznosa državne pomoći za poljoprivredu.

Rbr.	BUDŽETSKI KORISNICI	2020		Učešće u ukupnom iznosu
		Iznos KM	Iznos MIL €	%
1	FM energije, rudarstva i industrije	50.000	0,0	0,03%
2	FM prometa i komunikacija	105.260.000	53,8	73,33%
3	FM razvoja, poduzetništva i obrta	6.294.262	3,2	4,39%
4	FM kulture i sporta	1.931.197	1,0	1,35%
5	FM okoliša i turizma	30.000.000	15,3	20,90%
UKUPNO		143.535.459	73,4	100,00%

Grafikon 2. Učešće federalnih korisnika u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći za 2020. god.

Federalna ministarstva su u 2020. god. dodijelila 143.535.459 KM, što je za 106,3 mil. KM više u odnosu na 2019. god, najviše zbog povećanja pomoći u oblasti prometa i komunikacija te u oblasti okoliša i turizma. Najveći dodijeljeni iznos je iz nadležnosti Federalnog ministarstva prometa i komunikacija koji čini 73,3% ukupne pomoći za 2020.god.

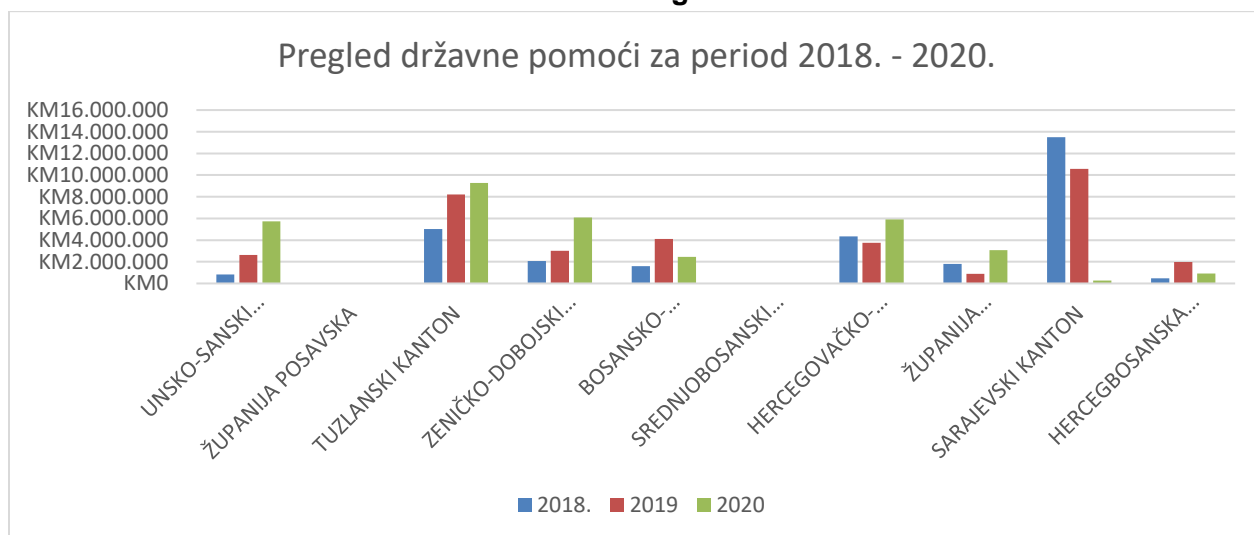
2.2. Državna pomoć Federacije BiH po federalnim budžetskim korisnicima i kantonima za razdoblje 2018. - 2020.

Pregled ukupno dodijeljene državne pomoći po kantonima FBiH za razdoblje 2018. – 2020. godina dat je u sljedećoj tabeli i grafikonu:

Tabela 3. Ukupno dodjeljenja državna pomoć po kantonima od 2018. do 2020. godine

Rbr.	KANTON	2018.	2019	2020
1	UNSKO-SANSKI KANTON	816.799 KM	2.629.165	5.739.713
2	ŽUPANIJA POSAVSKA	0 KM	0	0
3	TUZLANSKI KANTON	5.034.583 KM	8.208.774	9.273.071
4	ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON	2.077.032 KM	3.008.542	6.081.915
5	BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON	1.597.007 KM	4.094.132	2.458.576
6	SREDNJOBOSANSKI KANTON	0 KM	0	0
7	HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON	4.342.355 KM	3.763.540	5.903.742
8	ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA	1.809.641 KM	896.952	3.064.749
9	SARAJEVSKI KANTON	13.502.921 KM	10.582.100	271.088
10	HERCEGBOSANSKA ŽUPANIJA	471.968 KM	1.982.323	905.502
UKUPNO		29.652.306 KM	35.165.528 KM	33.698.356 KM

Grafikon 3. Grafički prikaz državne pomoći po kantonima FBiH za period 2018.- 2020.godine

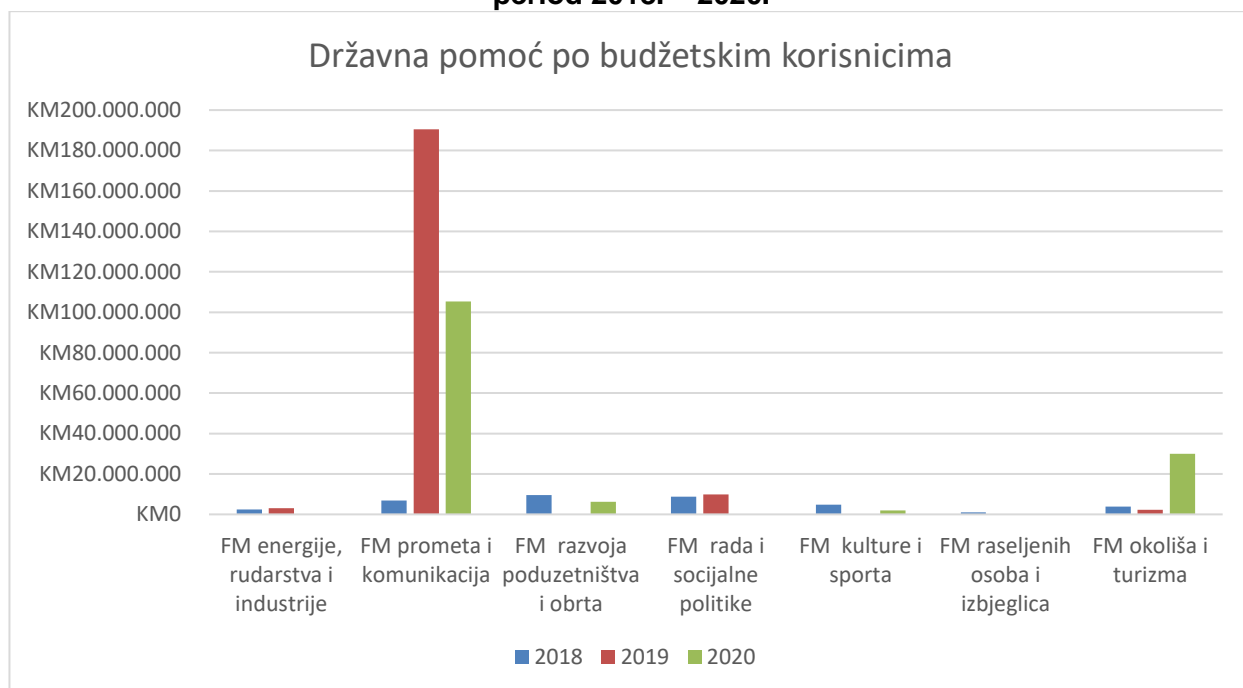
Ukupno dodijeljena državna pomoć kantonima u 2020. god. je veća za 13,6% u odnosu na istu dodijeljenu u 2018. god., odnosno manja za 4,17% u odnosu na prethodnu 2019. god. U 2020. god. najveći iznos pomoći je dodjeljen Tuzlanskom kantonu u visini od 9.273.071 KM ili 27,5% od ukupno dodjeljene pomoći, zatim Zeničko- Dobojskom kantonu 18,1% te Hercegovačko-Neretvanskom 17,5% od ukupne pomoći. Kao i u prethodne dvije godine, i u 2020. god. Županiji Posavskoj i Srednjobosanskom kantonu nije dodijeljivana državna pomoć.

Ukupno dodijeljena državna pomoć po federalnim korisnicima za period od 2018. do 2020. godine, prikazana je u narednoj tabeli i grafikonu:

Tabela 4. Ukupno dodijeljena državna pomoć po budžetskim korisnicima od 2018. do 2020. god

Rbr.	Federalni budžetski korisnici	2018	2019	2020
1	FM energije, rudarstva i industrije	2.510.000 KM	3.045.952	50.000
2	FM prometa i komunikacija	6.860.000 KM	190.465.000	105.260.000
3	FM razvoja poduzetništva i obrta	9.530.000 KM	150.000	6.294.262
4	FM rada i socijalne politike	8.801.235 KM	9.943.607	0
5	FM kulture i sporta	4.751.145 KM	0	1.931.197
6	FM raseljenih osoba i izbjeglica	952.000 KM	0	0
7	FM okoliša i turizma	3.845.000 KM	2.221.608	30.000.000
U K U P N O		37.249.380 KM	205.826.167 KM	143.535.459 KM

Grafikon 4. Grafički prikaz dodijeljene državne pomoći po budžetskim korisnicima za period 2018. – 2020.

2.3. Državna pomoć Federacije BiH u odnosu na BDP

Ukupno evidentirana državna pomoć Federacije BiH za 2020. godinu iznosi **289.203.200 KM** ili **147,8 mil. €**. Učešće iste u realnom bruto domaćem proizvodu Federacije BiH, (u daljem tekstu: BDP FBiH¹³) iznosi oko **1,3%**. Pregled dodijeljene državne pomoći i učešće iste u BDP FBiH je prikazan u narednoj tabeli:

Tabela 5. Učešće državne pomoći u BDP Federacije za 2020. godinu

Rbr.	OBLIK DRŽAVNE POMOĆI	BDP a za 2020.	2020. godina	Učešće
1	DRŽAVNA POMOĆ ZA PROMOVIRANJE REG. RAZVOJA	22.308.425.000 KM	330.000 KM	0,001%
2	HORIZONTALNA DRŽAVNA POMOĆ		23.388.502 KM	0,105%
3	VERTIKALNA DRŽAVNA POMOĆ		61.760.000 KM	0,277%
4	DRŽAVNA POMOĆ MALE VRIJEDNOSTI		48.255.313 KM	0,216%
5	USLUGE OD OPŠTEG EKONOMSKOG INTERESA		43.500.000 KM	0,195%
6	DRŽAVNA POMOĆ U POLJOPRIVREDI		111.969.385 KM	0,502%
	U K U P N O		289.203.200 KM	1,296%

Ukupna pomoć po glavi stanovnika u Federaciji BiH za 2020. god. iznosi **132,38 KM**.¹⁴ Pregled dodijeljene državne pomoći u odnosu na broj stanovnika FBiH, je prikazan u sljedećoj tabeli:

Tabela 6. Učešće dodijeljene pomoći po glavi stanovnika u Federaciji BiH za 2020. godinu

Rbr.	OBLIK DRŽAVNE POMOĆI	2020		Iznos pomoći po glavi stanovnika
		broj stanovnika*	Iznos potpore KM	KM
1	DRŽAVNA POMOĆ ZA PROMOVIRANJE REG. RAZVOJA	2.184.680	330.000,00 KM	0,15 KM
2	HORIZONTALNA DRŽAVNA POMOĆ		23.388.502,00 KM	10,71 KM
3	VERTIKALNA DRŽAVNA POMOĆ		61.760.000,00 KM	28,27 KM
4	DRŽAVNA POMOĆ MALE VRIJEDNOSTI		48.255.313,00 KM	22,09 KM
5	USLUGE OD OPŠTEG EKONOMSKOG INTERESA		43.500.000,00 KM	19,91 KM
6	DRŽAVNA POMOĆ U POLJOPRIVREDI		111.969.385,00 KM	51,25 KM
	U K U P N O		289.203.200,00 KM	132,38 KM

¹³ FZS: Tromjesečni bruto domaći proizvod, IV tromjesjeće 2020., 31.03.2021., procjena

¹⁴ FZS: Saopćenje od 31.08.2020., procjena ukupnog broja stanovnika u FBiH, stanje sredina godine

2.4. Ukupno dodijeljena državna pomoć u FBiH po kategorijama/vrstama

Uredbom o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u FBiH, čl. 6.¹⁵, državna pomoć, ovisno od iznosa i cilja iste, se može razvrstati na sljedeće oblike: državnu pomoć za promoviranje regionalnog razvoja, horizontalnu državnu pomoć, vertikalnu državnu pomoć – pomoć posebnim sektorima, državnu pomoć male vrijednosti (de minimis državna pomoć).

- Državna pomoć za promoviranje regionalnog razvoja može se dodijeliti kao pomoć kod početnog ulaganja i operativna pomoć ili pomoć novoosnovanim malim privrednim subjektima.
- Horizontalne državne pomoći – za male i srednje privredne subjekte, za sanaciju i restrukturiranje privrednih subjekata u teškoćama, za zapošljavanje osoba koje se teže zapošljavaju i osoba sa invaliditetom, za zaštitu životne sredine, za istraživanje, razvoj i inovacije, za stručno usavršavanje, državna pomoć u obliku rizičnog kapitala i državna pomoć u oblasti kulture i zaštite kulturne baštine;
- Vertikalne državne pomoći su dostupne određenim sektorima i to sektoru proizvodnje čelika, sektoru vađenja uglja, sektoru saobraćaja (cestovni, željeznički i zračni), sektoru poštanskih usluga i u oblasti javnih medija;
- De minimis državna pomoć može se dodijeliti jednom privrednom subjektu tokom razdoblja od tri fiskalne godine u maksimalnom iznosu od 200.000 €, u protuvrijednosti KM, i ista nema nikakav utjecaj na trgovinu, ne narušava niti prijeteći da će narušiti tržišnu konkurenciju i kao takva ne treba biti odobrena od strane Vijeća za državnu pomoć. Izuzetak od navedenog iznosa je najamnina ili naknada u sektoru cestovnog prijevoza (maksimalan iznos 100.000 €).

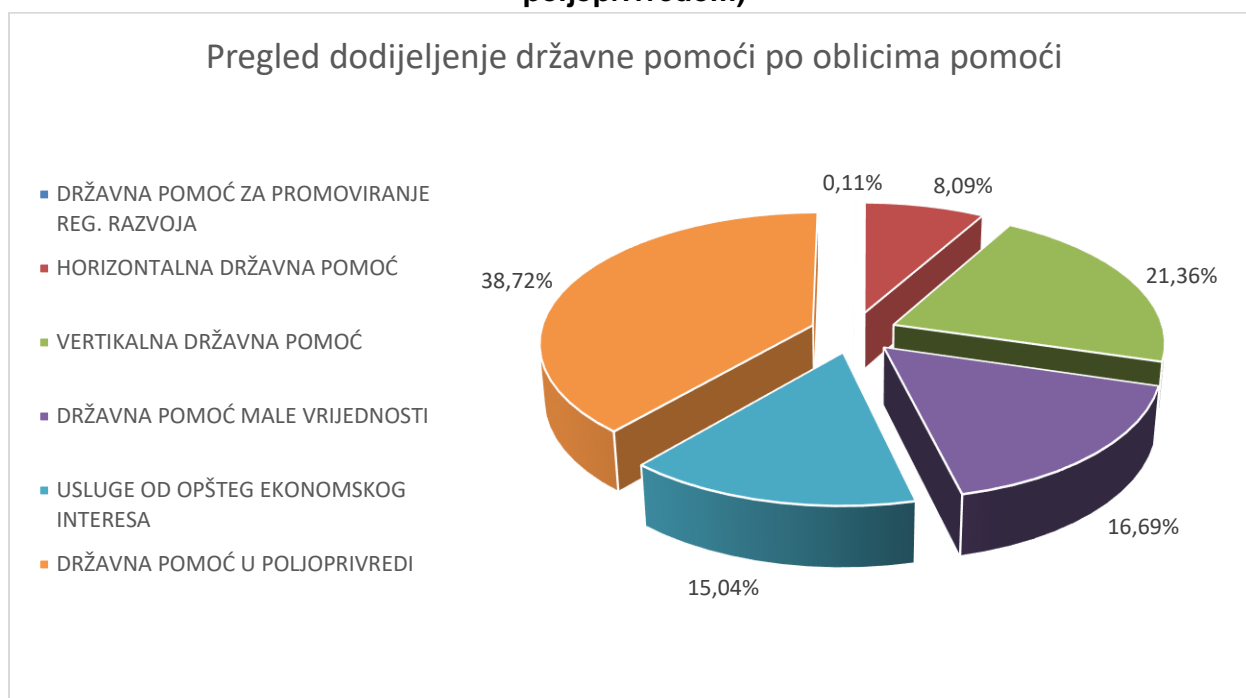
Podaci o dodijeljenoj državnoj pomoći po kategorijama/vrstama, uključujući i oblast poljoprivrede, su prikazani u narednoj tabeli i grafikonu.

¹⁵ Službene novine, broj 41/15

Tabela 7. Pregled dodijeljene državne pomoći (sa poljoprivredom) u Federaciji BiH 2020. godini

Rbr.	OBLIK DRŽAVNE POMOĆI	2020	Učešće u ukupnoj potpori
1	DRŽAVNA POMOĆ ZA PROMOVIRANJE REG. RAZVOJA	330.000 KM	0,11%
2	HORIZONTALNA DRŽAVNA POMOĆ	23.388.502 KM	8,09%
3	VERTIKALNA DRŽAVNA POMOĆ	61.760.000 KM	21,36%
4	DRŽAVNA POMOĆ MALE VRIJEDNOSTI	48.255.313 KM	16,69%
5	USLUGE OD OPŠTEG EKONOMSKOG INTERESA	43.500.000 KM	15,04%
6	DRŽAVNA POMOĆ U POLJOPRIVREDI	111.969.385 KM	38,72%
	UKUPNO	289.203.200 KM	100,00%

Grafikon 5. Pregled dodijeljene državne pomoći u Federaciju BiH za 2020. godinu (sa poljoprivredom)

Državna pomoć za **promoviranje regionalnog razvoja** u 2020. god. je dodijeljena u iznosu od **330.000. KM**, ili **78 hilj. €**.

Horizontalna državna pomoć u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2020. godini ima učešće od **8,1 %** i iznosi oko **23,4 mil. KM** ili **11,9 mil. €**. Od navedenog iznosa, najveći iznos je dodijeljen oblasti kulture u iznosu od 9,03 mil. KM

Vertikalna državna pomoć je dodijeljena u iznosu od **61,8 mil. KM** ili **31,6 mil €**, i u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2020. godini učestvuje sa **21,4%**.

Državna pomoć **male vrijednosti** u dodijeljenoj državnoj pomoći u 2020. godini učestvuje sa **16,7%** i iznosi **48,2 mil. KM** ili **24,7 mil. €**.

Dodijeljena državna pomoć za **usluge od općeg ekonomskog interesa** je u visini od **43,5 mil. KM** ili **22,2 mil. €**, i u ukupno dodijeljenoj pomoći u 2020. god. ima učešće od **15%**.

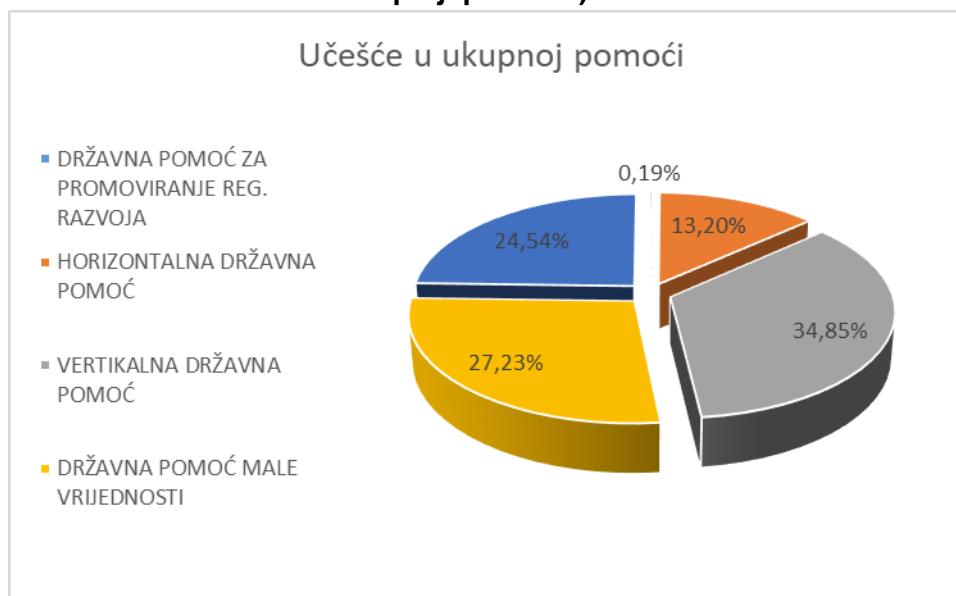
Najveće učešće u ukupnoj državnoj pomoći od **38,7%** ima pomoć dodijeljena **poljoprivredi** i ista je u iznosu od oko **112 mil. KM** ili **57 mil. €**.

U narednoj tabeli i grafikonu su prikazani podaci o dodijeljenoj državnoj pomoći po kategorijama/vrstama bez oblasti poljoprivrede.

Tabela 8. Pregled dodijeljene državne pomoći (bez poljoprivrede) za Federaciju BiH za 2020

Rbr.	OBLIK DRŽAVNE POMOĆI	2020	Učešće u ukupnoj potpori
1	DRŽAVNA POMOĆ ZA PROMOVIRANJE REG. RAZVOJA	330.000 KM	0,19%
2	HORIZONTALNA DRŽAVNA POMOĆ	23.388.502 KM	13,20%
3	VERTIKALNA DRŽAVNA POMOĆ	61.760.000 KM	34,85%
4	DRŽAVNA POMOĆ MALE VRIJEDNOSTI	48.255.313 KM	27,23%
5	USLUGE OD OPŠTEG EKONOMSKOG INTERESA	43.500.000 KM	24,54%
	UKUPNO	177.233.815 KM	100,00%

Grafikon 6. Pregled dodijeljene državne pomoći u Federaciju BiH za 2020. godinu (bez poljoprivrede)

2.5. Ukupno dodijeljena državna pomoć Federacije BiH po vrsti

Uredbom o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Federaciji Bosne i Hercegovine u članu 7. propisano je da su vrste, odnosno instrumenti putem kojih se pomoć dodjeljuje:

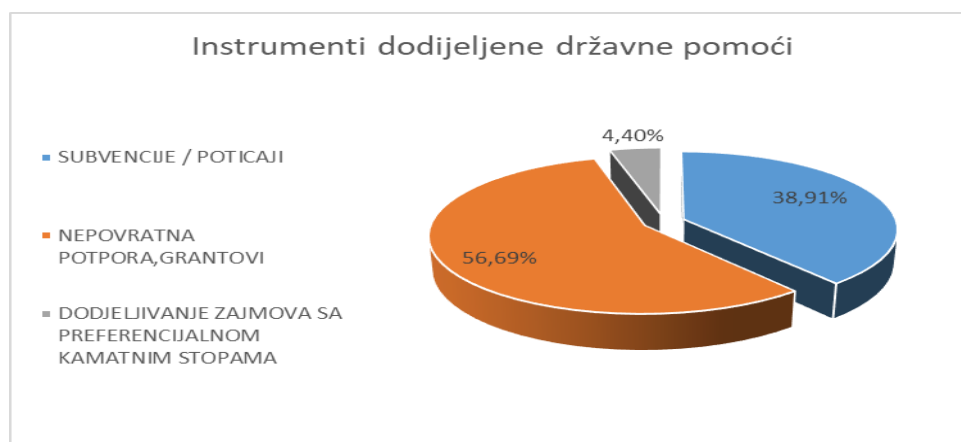
- ✓ subvencije/podsticaji; nepovratna pomoć, grantovi;
- ✓ umanjenja ili izuzeća od primjene finansijskih obaveza;
- ✓ porezne olakšice;
- ✓ otpisivanje dugovanja ili preuzimanje dugovanja;
- ✓ dodjeljivanje zajmova sa preferencijalnim kamatnim stopama i
- ✓ druge vrste dodjele državne pomoći.

U nastavku teksta je tabelarni i grafički prikaz dodijeljenje državne pomoći po vrstama/instrumentima državne pomoći za FBiH za 2020. god.

Tabela 9. Pregled dodijeljene državne pomoći po vrsti za Federaciju BiH za 2020. godinu

Rbr.	INSTRUMENTI DODIJELE DRŽAVNE POMOĆI	2020		učešće
		KM	MIL €	%
1	SUBVENCIIJE / POTICAJI	68.968.482 KM	35,26 €	38,91%
2	NEPOVRATNA POTPORA, GRANTOVI	100.471.070 KM	51,37 €	56,69%
3	DODJELJIVANJE ZAJMOVA SA PREFERENCIJALNOM KAMATNIM STOPAMA	7.794.263 KM	3,99 €	4,40%
UKUPNO		177.233.815 KM	90,62 €	100%

Grafikon 7. Grafički prikaz dodijeljene državne pomoći po vrsti za FBiH za 2020. godinu

Iz analize naprijed navedenih vrsta dodjeljene državne pomoći u Federaciji BiH, možemo vidjeti da su u 2020. godini bili zastupljeni slijedeći instrumenti/vrste državne pomoći putem kojih se pomoć dodjeljuje:

Subvencije/podsticaji dodjeljeni u iznosu od skoro **69 mil. KM** ili **35,2 mil. €** i učešćem od **38,9%** u ukupnoj državnoj pomoći.

Najveće učešće u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2020. god. sa **56,7%** imaju **nepovratna pomoć i grantovi** dodjeljeni u iznosu od **100 mil. KM** ili **51,3 mil. €**.

I na kraju, dodijeljeni **zajmovi sa preferencijalnim kamatnim stopama** u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2020. godini učestvuju sa **4,4%** i iznose **7,8 mil. KM** ili **4 mil €**.

2.6. Struktura dodijeljene državne pomoći Federacije BiH za 2020.

Za potrebe izrade Godišnjeg izvještaja, državna pomoć se razvrstava na sljedeće oblike pomoći: promoviranje regionalnog razvoja; horizontalna i vertikalna državna pomoć i pomoć male vrijednosti (*de minimis državna pomoć*). U nastavku teksta su tabelarni prikazi strukture državne pomoći, kao i strukture horizontalne i vertikalne državne pomoći FBiH za 2020. god.

Tabela 10. Struktura dodijeljene državne pomoći u FBiH za 2020. godinu

OBLIK / STRUKTURA DRŽAVNE POMOĆI	Dodijeljena državna pomoć u 2020. godini		učešće u ukupno dodijeljenoj pomoći
	KM / €		%
1) PROMOVIRANJE REGIONALNOG RAZVOJA	330.000 KM	168.726 €	0,11%
2) HORIZONTALNA DRŽAVNA POMOĆ	23.388.502 KM	11.958.351 €	8,09%
a) državna pomoć malim i srednjim privrednim subjektima	8.828.736 KM	4.514.061 €	3,05%
b) državna pomoć za sanaciju i za restrukturiranje privrednih subjekta u teškoćama,	3.642.300 KM	1.862.278 €	1,26%
c) državna pomoć za zapošljavanje zaposlenika koji se teže zapošljavaju ili sa invaliditetom	112.317 KM	57.427 €	0,04%
d) državna pomoć za zaštitu životne sredine,	1.395.191 KM	713.350 €	0,48%
e) državna pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije	29.000 KM	14.827 €	0,01%
f) državna pomoć za usavršavanje	346.307 KM	177.064 €	0,12%
g) državna pomoć u obliku rizičnog kapitala	0 KM	0 €	0,00%
h) državna pomoć u oblasti kulture	9.034.651 KM	4.619.344 €	3,12%
3) VERTIKALNA DRŽAVNA POMOĆ	61.760.000 KM	31.577.387 €	21,36%
a) državna pomoć u sektoru proizvodnje čelika	61.760.000 KM	31.577.387 €	21,36%
b) državna pomoć u sektoru vađenja uglja	0 KM	0 €	0,00%
c) državna pomoć u sektoru saobraćaja	0 KM	0 €	0,00%
4) DRŽAVNA POMOĆ MALE VRIJEDNOSTI	48.255.313 KM	24.672.550 €	16,69%
5) USLUGE OD OPĆEG EKONOMSKOG INTERESA	43.500.000 KM	22.241.197 €	15,04%
6) DRŽAVNA POMOĆ ZA POLJOPRIVREDU	111.969.385 KM	57.249.037 €	38,72%
UKUPNO 2020.	289.203.200 KM	147.867.248 €	100,00%

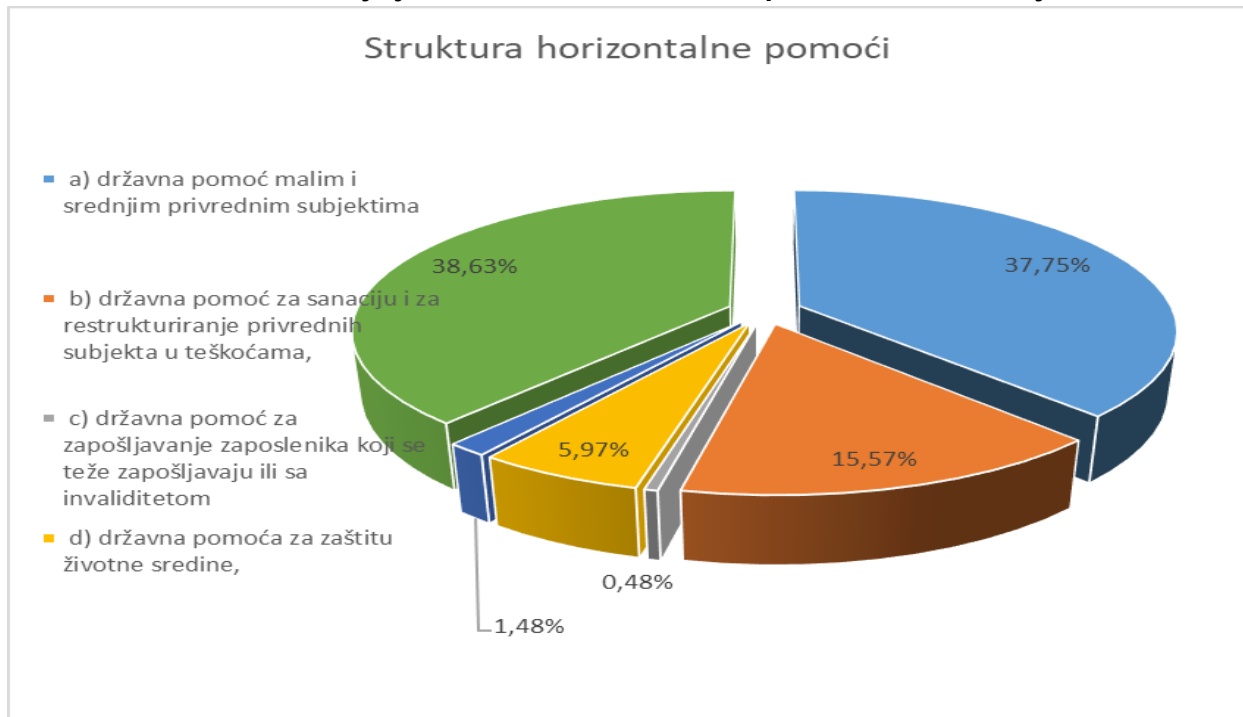
2.6.1. Struktura horizontalne državne pomoći Federacije BiH za 2020.

U strukturi horizontalne državne pomoći za 2020. god., najveće učešće od 39% u ukupno dodijeljenoj pomoći ima državna pomoć u oblasti kulture, potom slijedi pomoć malim i srednjim privrednim subjektima sa 38%.

Tabela 11. Struktura dodijeljene horizontalne državne pomoći za FBiH za 2020. god.

HORIZONTALNA DRŽAVNA POMOĆ	IZNOS KM	UČEŠĆE
a) državna pomoć malim i srednjim privrednim subjektima	8.828.736 KM	37,75%
b) državna pomoć za sanaciju i za restrukturiranje privrednih subjekta u teškoćama,	3.642.300 KM	15,57%
c) državna pomoć za zapošljavanje zaposlenika koji se teže zapošljavaju ili sa invaliditetom	112.317 KM	0,48%
d) državna pomoća za zaštitu životne sredine,	1.395.191 KM	5,97%
e) državna pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije	29.000 KM	0,12%
f) državna pomoć za usavršavanje	346.307 KM	1,48%
g) državna pomoć u obliku rizičnog kapitala	0 KM	0,00%
h) državna pomoć u oblasti kulture	9.034.651 KM	38,63%
UKUPNO	23.388.502 KM	100,00%

Grafikon 8. Struktura dodijeljene horizontalne državne pomoći za Federaciju BiH za 2020.

2.6.2. Struktura vertikalne državne pomoći Federacije BiH za 2020.

Državna pomoć u sektoru proizvodnje čelika u ukupno dodijeljenoj vertikalnoj državnoj pomoći u 2020. godini učestvuje sa 100 % i iznosi oko 61,7 mil. KM ili 31,6 mil. €.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Metodologija izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u BiH, rokovi za dostavljanje podataka za izradu godišnjeg izvještaja, te sadržaj istih, propisani su Uredbom o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Federaciji Bosne i Hercegovine.¹⁶ Istom Uredbom su definirani i obrazac za prijavu državne pomoći kao i vrste i instrumenti državne pomoći.

U 2020. godini ukupno dodijeljena državna pomoć je u visini od 289.203.200 KM, što je za 34.115.992 KM ili 10,5% manje u odnosu na 2019. god., odnosno čak za 94% više u odnosu na ukupno dodijeljenu državnu pomoć u 2018. god.

U narednoj tabeli prikazani su podaci o dodijeljenoj državnoj pomoći po oblicima pomoći za razdoblje 2018. – 2020. god., uključujući i oblast poljoprivrede:

Tabela 12. Uporedni pokazatelji državne pomoći po obliku za Federaciju BiH od 2018. do 2020.

Rbr.	OBLIK DRŽAVNE POMOĆI	2018		2019		2020	
		KM	učešće	KM	učešće	KM	učešće
1	DRŽAVNA POMOĆ ZA PROMOVIRANJE REG. RAZVOJA	0 KM	0,00%	330.000 KM	0,10%	330.000 KM	0,11%
2	HORIZONTALNA DRŽAVNA POMOĆ	17.190.236 KM	11,55%	36.343.136 KM	11,24%	23.388.502 KM	8,09%
3	VERTIKALNA DRŽAVNA POMOĆ	9.549.997 KM	6,41%	0 KM	0,00%	61.760.000 KM	21,36%
4	DRŽAVNA POMOĆ MALE VRIJEDNOSTI	31.658.534 KM	21,26%	13.853.559 KM	4,28%	48.255.313 KM	16,69%
5	USLUGE OD OPŠTEG EKONOMSKOG INTERESA	8.502.919 KM	5,71%	190.465.000 KM	58,91%	43.500.000 KM	15,04%
5	DRŽAVNA POMOĆ U POLJOPRIVREDI	81.983.501 KM	55,06%	82.327.497 KM	25,46%	111.969.385 KM	38,72%
	U K U P N O	148.885.187 KM	100,00%	323.319.192 KM	100,00%	289.203.200 KM	100,00%

Državne pomoći za promoviranje regionalnog razvoja u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2020. godini je dodijeljeno u iznosu od 330.000 KM, što je 0,1% od ukupno dodijeljene pomoći. Isti iznos je dodjeljen i u 2019. god, dok u 2018. ovaj oblik državne pomoći nije dodijeljivan.

U ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2020. god., **horizontalna državna pomoć** ima učešće od 8% i u visini je od oko 23,4 mil. KM, što je povećanje od 36% u odnosu na dodijeljeni iznos iste za 2018. god., odnosno smanjenje od 36% u odnosu na 2019. god. Najveći dio iznosa dodijeljenog u 2020. god. se odnosi na pomoć u oblasti kulture i pomoć malim i srednjim privrednim subjektima.

¹⁶ Službene novine FBiH, broj 41/15

Nakon što u 2019. nije bilo dodijeljivanja **vertikalne državne pomoći**, u 2020. god. je ista dodijeljena u iznosu od 61,76 mil. KM što čini 21,4% učešća u ukupno dodijeljenoj pomoći za tu godinu. U odnosu na iznos dodijeljen u 2018. god., navedeni oblik pomoći se povećao čak za 6 puta ili 52 mil. KM. Cijeli iznos vertikalne pomoći u 2020. god. je dodijeljen sektoru proizvodnje čelika.

Državna pomoć male vrijednosti u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2020. godini učestvuje sa 16,7% i iznosi 48,2 mil. KM. Evidentno je povećanje iznosa državne pomoći male vrijednosti u odnosu na prethodne dvije godine, 52% u odnosu na 2018. god. i čak 248% u odnosu na 2019. god. Iako se pomoći male vrijednosti u smislu Zakona i ne smatraju pomoćima jer ne mogu narušiti trgovinu između Federacije Bosne i Hercegovine i država članica EU, ipak su uvrštene u Izvještaj kako bi se prikazalo da se navedenim pomoćima ipak izdvajaju značajna budžetska sredstva kojima se pomažu poduzetnici.

Nakon što je u 2019. god. zabilježeno rekordnih 190,5 mil. KM **državne pomoći za pružanje usluga od opšteg ekonomskog interesa** sa skoro 59% učešća u ukupno dodijeljenoj pomoći, u 2020. godini taj iznos se smanjio za oko 147 mil. KM ili 77%. Učešće iste u ukupno dodijeljenoj pomoći u 2020. god. je 15%, a u 2018. god. svega blizu 5%.

Državna pomoć u oblasti poljoprivrede u ukupno dodijeljenoj državnoj pomoći u 2020. godini ima najveće učešće od 38,7% i iznosi skoro 112 mil. KM, a što predstavlja povećanje u odnosu na prethodne dvije godine za oko 36%.

Učešće državne pomoći u BDP-u Federacije BiH za 2020. god. iznosi oko 1,3%, što je smanjenje u odnosu na prethodnu godinu kada je isto iznosilo 1,5%. Evidentno je i smanjenje državne pomoći po stanovniku za 15,25 KM, odnosno sa 147,63 KM u 2019. god. na 132,38 KM u 2020. godini.

Godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u Federaciji BiH za 2020. godinu je analitički prikaz dodijeljene državne pomoći izrađen na osnovu sumiranih podataka koji su dostavljeni od strane budžetskih korisnika, kao i kantonalnih ministarstava finansija na Obrascu za praćenje dodijeljene državne pomoći za 2020. godinu, a u skladu sa Uredbom o metodologiji izrade godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj, 41/15).

Federalno ministarstvo finansija-financija kao organ za provođenje Zakona o sistemu državne pomoći u BiH na nivou Federacije, informiše Vladu Federacije BiH o Godišnjem izvještaju, a zatim isti dostavlja Vijeću za državnu pomoć. Zakon članom 19. stav 1. propisuje obvezu Vijeća za državnu pomoć sa sačini i usvoji Izvještaj o državnoj pomoći u Bosni i Hercegovini za prethodnu godinu i isti dostavi Vijeću ministara BiH, najkasnije do 30. juna tekuće godine.